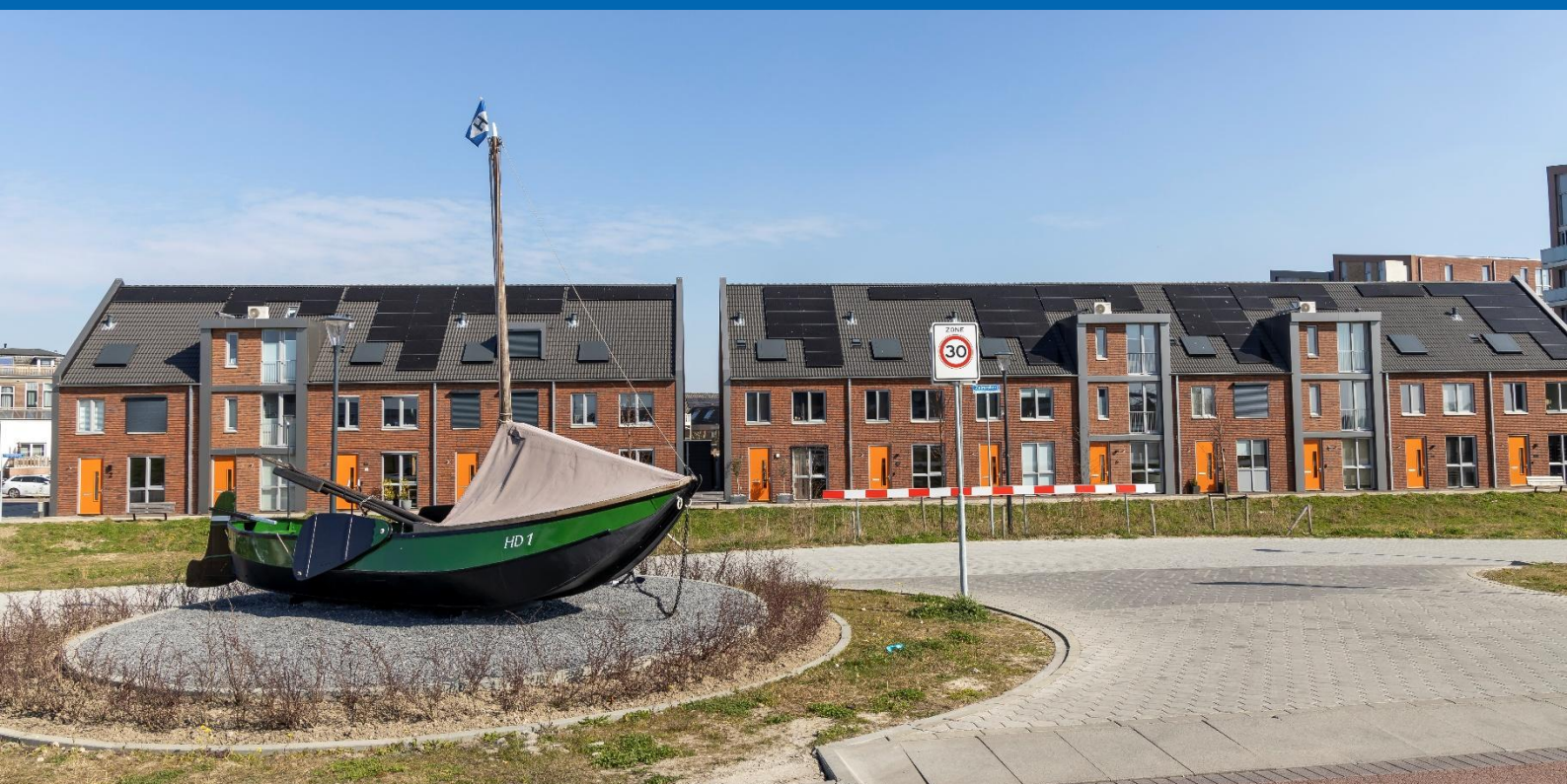

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

Toekomstvisie Hardinxveld-Giessendam 2050

September

2025

Waarden en tradities als kompas voor de toekomst

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1 Blik op Hardinxveld-Giessendam 2025	4
2 Lokale samenleving in 2050.....	6
3 Lokale overheid in 2050	7
4 Verhouding en samenwerking met inwoners, bedrijven en organisaties in 2050	9
5 Regionale oriëntatie en samenspel met medeoverheden in 2050.....	10

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

Inleiding

Hardinxveld-Giessendam kijkt naar 2050

Hoe ziet onze gemeente er in 2050 uit? Inwoners, bedrijven en bestuurders krijgen te maken met veranderingen, lokaal en mondiaal. Denk aan economische verschuivingen, digitalisering, klimaatverandering, energietransitie en geopolitieke ontwikkelingen.

Zulke ontwikkelingen worden mede bepaald door factoren waarop we als gemeente Hardinxveld-Giessendam geen directe invloed hebben. Met het besef dat niet alles maakbaar is, nemen we verantwoordelijkheid voor ontwikkelingen die wél binnen onze invloedssfeer liggen. Daarbij maken we overwogen keuzes.

Een duidelijke stip op de horizon biedt houvast bij het maken van die keuzes. Daarmee behouden we zoveel mogelijk regie over onze gemeente en kunnen we samen met inwoners, ondernemers en organisaties kansen benutten.

Waar de Omgevingsvisie zich richt op de fysieke omgeving en de manier waarop de gemeente zich ontwikkelt, beantwoorden we in deze Toekomstvisie politiek-bestuurlijke, organisatorische en financiële vragen: wat maakt Hardinxveld-Giessendam in 2050 anders dan in 2025? Hoe willen onze inwoners wonen, werken, leren en leven? Maar vooral: hoe geven we daar als bestuurders samen met inwoners, bedrijven en organisaties vorm aan?

De richting van deze Toekomstvisie dient als kompas voor onze koers naar 2050.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 van deze Toekomstvisie schetst de uitgangspositie in 2025. Vervolgens komen in hoofdstuk 2 tot en met 5 de samenleving, lokale overheid, samenwerking met de samenleving en met medeoverheden in 2050 aan de orde. Tot slot zetten we de kern op een rij.

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

1 Blik op Hardinxveld-Giessendam 2025

Karakteristiek en identiteit

Ligging

Hardinxveld-Giessendam ligt langs rivier de Merwede, tussen Dordrecht en Gorinchem. De gemeente behoort tot de zuidelijke Randstad, de verstedelijkte Drechtsteden, het open landschap van de Alblasserwaard en het Groene Hart, en grenst aan de Biesbosch.

Hardinxveld-Giessendam bestaat uit de kernen Boven-Hardinxveld, Neder-Hardinxveld en Giessendam. De ligging aan het water draagt bij aan een maritiem en industrieel karakter, vooral scheepsbouw speelt een belangrijke rol.

Drie treinstations en de ligging aan de A15 zorgen voor adequate verbindingen met Utrecht, Dordrecht, Rotterdam en andere steden.

Historie

Het gebied van het huidige Hardinxveld-Giessendam werd vanaf de tiende eeuw ontgonnen. In de middeleeuwen leefden de bewoners van de streek van landbouw en later riviervisserij. Vanaf de twintigste eeuw vinden veel inwoners werk bij scheepswerven en aannemersbedrijven.

Verbonden met traditie

Door industrialisatie, ontwikkeling van spoorwegen en autosnelwegen kreeg de landelijke gemeente langzamerhand stedelijke en industriële elementen. De verwevenheid met het omringende water en het landschap draagt bij aan de identiteit van de gemeenschap: verbonden met traditie en ondernemend.

Door samenvoeging van de twee dorpen werd in 1957 officieel de gemeente Hardinxveld-Giessendam gevormd. In 2025 is Hardinxveld-Giessendam een rustige gemeente met dorpse aantrekkelijkheid. Een gewaardeerde woonplek, vooral vanwege de dorpse uitstraling en goede verbindingen met de omgeving.

Economie

De economie wordt gedragen door de maritieme sector, bouw en infra en logistiek, en heeft een sterke traditie van ambachtelijkheid, maar ook oog voor ontwikkeling en innovatie.

Het zorgaanbod bestrijkt voorzieningen voor alle leeftijdscategorieën en zorgbehoeften.

Kenmerkend voor het beeld van de omgeving zijn het agrarische karakter en de openheid van het landschap aan de rand van het Groene Hart. Het aantal agrarische bedrijven neemt af, maar Hardinxveld-Giessendam is nog steeds te zien als een schakel tussen stad en landelijk gebied.

GEMEENTE **Hardinxveld- Giessendam**

Trots

Inwoners van Hardinxveld-Giessendam zullen het niet snel hardop uitspreken en uitdragen, maar hun woonplaats zit in hun hart. Ze zijn gesteld op de onafhankelijkheid van hun gemeente. Op lokale tradities, de sfeer in hun woonplaats, historisch getinte blikvangers, zoals boerderijen, de oude kerk, watertoren, molen en dijken, verhalen over de lokale geschiedenis en het christelijke karakter. Kerken spelen niet alleen een religieuze, maar ook een sociale rol. Als plek van ontmoeting, zorg en gemeenschapszin.

Inwoners houden van het vertrouwde, van stabiliteit. Grootschalige vernieuwingen worden niet per definitie direct omarmd. Het verenigingsleven in brede zin is een belangrijk onderdeel van de gemeenschap. In mentaliteit voelen inwoners zich verwant met de Alblasserwaard.

In de kern:

- Hardinxveld-Giessendam is een schakel tussen stedelijk en landelijk gebied.
- inwoners hechten aan traditie, geloof en gemeenschapszin, koesteren hun eigenheid en ondernemerschap en bouwen nuchter aan de toekomst.

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

2 Lokale samenleving in 2050

Hardinxveld-Giessendam is ook in 2050 een groene, gemoedelijke en duurzame gemeente. Waar inwoners met tevredenheid en trots wonen en elkaar kennen. Inwoners en bestuurders waarderen vooral het dorpse karakter, de gemeenschapszin en ontmoetingen. Ze waarderen de aandacht voor elkaar en voor de menselijke maat. Een maat die eigen is aan de geschiedenis en de schaal van Hardinxveld-Giessendam.

De gemeenschap wordt gedragen door kernwaarden: historisch besef, betrokkenheid en een traditiebewuste levenshouding zorgen voor een eigen karakter en verbondenheid. De inwoners staan nog steeds bekend om hun nuchtere mentaliteit, aandacht voor gezin en familie, arbeidsethos en de - deels - christelijke signatuur. Deze eigenschappen bieden houvast in een veranderende wereld, maar behouden tegelijkertijd ruimte voor een open blik op de toekomst.

Het verenigingsleven, kerken en vrijwilligerswerk spelen ook nu een belangrijke rol. Dit uit zich onder meer in kleinschalige activiteiten op sportief en cultureel gebied, zoals sportevenementen, bijeenkomsten en workshops. Voor grootschalige voorzieningen op het vlak van cultuur, winkels en horeca maken onze inwoners gebruik van mogelijkheden in de regio.

Als gemeente staan we open voor initiatieven op het gebied van onder meer uitgaan, horeca en vrije tijd die aansluiten bij de schaal en aard van onze gemeente. Daarbij hebben we oog voor criteria als openingstijden, locatie en doelgroep.

Wonen en werken gaan in Hardinxveld-Giessendam hand in hand. Beide zijn belangrijk voor een vitale en toekomstbestendige gemeente. Tegelijkertijd leggen inwoners en bestuurders meer accent op het behoud van een prettige, herkenbare woonomgeving boven economische groei of werkgelegenheid alleen. Met passende bebouwing als het gaat om bouwhoogte en woningdichtheid, en voorzieningen met een overzichtelijke schaal en *couleur locale*.

Na een dag werken in Hardinxveld-Giessendam en omgeving wandelen of fietsen inwoners graag. Bijvoorbeeld naar een van de sportieve, culturele of religieuze organisaties of voorzieningen. Om met elkaar gezamenlijke interesses te delen, ervaringen uit te wisselen, vooruit te kijken en plannen te maken. De samenleving vormt met deze contacten waar dat mogelijk is ook een sociaal vangnet voor elkaar.

In de kern:

- Hardinxveld-Giessendam is ook in 2050 een groene en gemoedelijke, traditiebewuste gemeente, met een menselijke maat, waar inwoners elkaar kennen en aandacht hebben voor elkaar
- kernwaarden zijn historisch besef, christelijke betrokkenheid, arbeidsethos, ondernemerschap en verbondenheid met gezin, burens, kennissen, kerken, verenigingen, vrijwilligerswerk en bedrijven.
- het accent ligt op het behoud van een prettige en herkenbare woonomgeving met een dorps karakter boven economische groei of werkgelegenheid alleen.

3 Lokale overheid in 2050

Bestuurlijk perspectief op Hardinxveld-Giessendam als (zelfstandige) gemeente

Voortdurende reflectie

Inwoners en bestuurders van Hardinxveld-Giessendam spreken een duidelijke voorkeur uit voor het behoud van de zelfstandige gemeentelijke status. Tegelijkertijd is er het besef dat emotie en realiteit niet altijd samenvallen: kleinschaligheid wordt gewaardeerd, maar brengt ook bestuurlijke kwetsbaarheid met zich mee. Zelfstandigheid vraagt daarom om bewuste keuzes en voortdurende reflectie.

De maatschappelijke en bestuurlijke uitdagingen nemen toe in omvang en complexiteit. Denk aan individualisering, vergrijzing, verduurzaming en digitalisering. Dit vraagt om:

- beleidskracht en daadkracht: een sterk college en een krachtige gemeenteraad
- capaciteit en kwaliteit: een robuuste en professionele ambtelijke organisatie
- financiële betrouwbaarheid: een gezonde en stabiele financiële huishouding.

Samenwerking als sleutel

Om de geschetste uitdagingen het hoofd te bieden, is samenwerking essentieel. Bestuurlijke slagkracht vraagt om doordachte keuzes over schaal, samenwerking en strategische doelen. De leidraad blijft: lokaal wat kan, samen waar dat sterker maakt. Dit vereist een lerende houding, bestuurlijke flexibiliteit en regelmatige evaluatie van de effectiviteit. Vragen die we daarbij centraal stellen zijn:

- waar ontstaan bestuurlijke kwetsbaarheden?
- welke taken vragen om regionale samenwerking?

Realistisch toekomstbeeld

Verantwoord bestuur betekent ook openstaan voor verandering. Wanneer zelfstandigheid niet langer bijdraagt aan het welzijn van inwoners of de kwaliteit van dienstverlening, moeten andere bestuurlijke vormen bespreekbaar zijn, altijd met behoud van de eigen identiteit van Hardinxveld-Giessendam.

Dat kan betekenen dat zelfstandigheid plaatsmaakt voor een nieuw bestuurlijk verband, waarin de gemeente haar belangen en karakter kan blijven uitdragen. Naast het streven naar zelfstandigheid zijn er daarmee twee alternatieve opties:

- het verregaand intensiveren van de samenwerking met een of meer gemeenten
- herindeling, als dit op termijn meer kracht, stabiliteit en kwaliteit biedt.

In de kern:

- Hardinxveld-Giessendam gaat uit van eigen kracht en investeert daarin.
- we beoordelen zelfstandigheid op basis van realistische uitgangspunten.
- we wegen voortdurend af welk bestuurlijk model op termijn het meeste perspectief biedt als het gaat om kracht, stabiliteit en kwaliteit.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Kerntaken

In 2050 vraagt de uitvoering van gemeentelijk beleid om een duidelijke focus. Gemeenten leggen doorgaans het accent op de kerntaken. Hierbij zoekt Hardinxveld-Giessendam steeds naar balans tussen technologie voor een efficiënte uitvoering, de menselijke maat en de betrokkenheid van inwoners.

In de focus op onze wettelijke kerntaken maken we scherpe en bewuste keuzes. Niet uit terughoudendheid, maar vanuit verantwoordelijk en doelgericht bestuur. Wettelijke opgaven zijn in de regel breed te interpreteren en vragen om duiding en prioritering. Dat betekent dat we duidelijk kiezen waar onze inzet het meest noodzakelijk en effectief is: tijd, financiën, deskundigheid en capaciteit van zowel de raad als de organisatie richten we op de taken en initiatieven waarmee we het verschil kunnen maken.

De keerzijde is dat we bewust laten liggen wat niet past bij onze schaal, identiteit of uitvoeringskracht. Dat vraagt moed, maar helpt grip te houden op onze rol en te doen wat nodig is met de middelen waarover we beschikken.

Financiële beheersbaarheid vraagt bovendien om realistische ambities. Het zelfstandig realiseren en onderhouden van grootschalige voorzieningen is niet haalbaar. Samenwerking in regionaal verband is dan ook geen gemakzuchtige keuze, maar een noodzakelijke strategie, gericht op efficiëntie en verantwoorde inzet van publieke middelen. Door te selecteren op relevantie, uitvoerbaarheid en impact houden we overzicht en bestuurlijke regie.

Ontwikkelingen als vergrijzing en individualisering vragen om passende voorzieningen. Zoals geschikte woningen en sociale steun voor inwoners, van jong tot oud. De lokale samenleving zorgt voor een sterke sociale infrastructuur die, gesteund door de gemeente, als vangnet werkt: niemand mag tussen wal en schip raken. Daarbij schenken we ook aandacht aan inwoners die het risico lopen buiten beeld te raken en ondersteuning of zorg nodig hebben.

Maatschappelijke organisaties en verenigingen vormen het fundament waarop we kunnen bouwen. Voor plustaken die verder gaan dan de wettelijke opdracht - zoals cultuur of duurzaamheid - benutten we de kracht van dit fundament. Met name door bijdragen in zelfwerkzaamheid, financiële ondersteuning en denk- en menskracht binnen onze samenleving te stimuleren.

Dit kunnen we alleen waarmaken door actief te ondersteunen. Niet alleen met woorden en vertrouwen, ook met ruimte en middelen. Dat vraagt om keuzes. Waar zich risico's voordoen, staan we naast onze verenigingen en zetten we ons in voor hun voortbestaan en functioneren, zonder hun rol over te nemen.

College-, raadsleden en organisatie maken gebruik van data en kennis om de steeds complexere beleidskeuzes mede op te baseren. Zij werken opgevegericht aan efficiënte oplossingen.

In de kern:

- we focussen op wettelijke kerntaken en maken ten behoeve van een solide basis en financiële beheersbaarheid scherpe keuzes die passen bij onze schaal en middelen
- we benutten de kracht van verenigingen, kerken, organisaties, inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers en ondernemers om plustaken mogelijk te maken en ondersteunen met vertrouwen, ruimte en middelen
- we stimuleren eigenaarschap, initiatief en samenwerking om gezamenlijk verder te bouwen aan een betrokken en veerkrachtige samenleving.

4 Verhouding en samenwerking met inwoners, bedrijven en organisaties in 2050

Uit het voorafgaande volgt dat we als gemeente onze koers en ideeën uitdragen en kaders stellen, maar niet alles zelf in de hand nemen. We geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving en enthousiasmeren wisselwerking met ondernemers, inwoners, kerken, verenigingen en andere collectieven die hun omgeving willen verbeteren. Zij kennen deze als geen ander en weten wat nodig is. Plannen maken we daarom samen met de samenleving, niet los ervan.

In 2050 is het samenspel tussen gemeente en samenleving gebaseerd op wederzijds vertrouwen, openheid, verbondenheid, wederkerigheid en gedeelde verantwoordelijkheid. College-, raadsleden en ambtenaren zijn verankerd in de lokale samenleving, hebben oog voor de menselijke maat en staan dicht bij inwoners en organisaties.

We werken 'van buiten naar binnen', stimuleren dat inwoners zich verbonden voelen met hun buurt en bereid zijn de handen uit de mouwen te steken.

'Bubbels' in de samenleving stimuleren we in verbinding met elkaar, en om online en fysiek samen te komen. Bijvoorbeeld met interactieve bijeenkomsten rond thema's als wonen en zorg. Via korte lijnen en directe betrokkenheid leggen we risico's, keuzes en verantwoordelijkheden helder uit.

College-, raadsleden en organisatie benutten digitale middelen, zoals online inspraak, om signalen en behoeften van inwoners breed te peilen. Tegelijkertijd kijken we nadrukkelijker naar 'buiten', waar op regionaal, provinciaal en landelijk niveau kansen liggen. College- en raadsleden treden op als ambassadeur van onze gemeente en brengen lokale belangen onder de aandacht.

Betrokkenheid bij lokale politiek en de gemeenteraad is onmisbaar voor breed gedragen besluiten, duurzaam vertrouwen in bestuur en een vitale democratie. Die betrokkenheid staat onder druk. De toenemende complexiteit van maatschappelijke vraagstukken vraagt meer bestuurlijke deskundigheid en een stevigere rol voor raadsleden. Om de democratie representatief en weerbaar te houden, is het van belang blijvend te investeren en nieuwe, betrokken inwoners actief te enthousiasmeren voor het werk van de raad en het college.

In de kern:

- we werken aan een bestuursstijl waarin persoonlijk contact, wederkerigheid, duidelijkheid, gedeelde verantwoordelijkheid en van buiten naar binnen werken centraal staan
- we verbinden generaties, groepen en netwerken om samenwerking en samenhang te versterken
- we prikkelen en motiveren inwoners om in buurten en in het lokale bestuur mee te denken en mee te doen.

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

5 Regionale oriëntatie en samenspel met medeoverheden in 2050

Regionale oriëntatie, rolneming en -ontwikkeling

Net als andere Nederlandse gemeenten staat Hardinxveld-Giessendam voor grootschalige en complexe uitdagingen. De Omgevingsvisie noemt verschillende urgente thema's. Zoals woningbouw, sociale vraagstukken, vrijwilligerswerk, zorg, individualisering, vergrijzing, digitalisering, klimaatverandering, energietransitie en geopolitieke ontwikkelingen.

Als relatief kleine gemeente blijft Hardinxveld-Giessendam alleen van betekenis door bij zulke thema's samen op te trekken. Om onze grip en invloed op regionale en bovenregionale ontwikkelingen te verstevigen, versterken we de samenwerking met partners. Om daarin effectief op te treden, scherpen we onze rol op lokaal en regionaal niveau aan. Regionaal kiezen we afhankelijk van het thema positie en samenwerking in vraagstukken op verschillende beleidsterreinen, zoals economie, duurzaamheid, woningbouw en voorzieningen.

In de kern:

- Hardinxveld-Giessendam blijft inzetten op samenwerking in de regio en neemt hier een actieve rol in.
- we doen daarbij lokaal wat de menselijke maat vraagt en zoeken bij grote maatschappelijke opgaven regionale samenwerking
- we maken keuzes die passen bij de identiteit en schaalgrootte van onze gemeente, we omarmen opgaven die daarbij passen en zijn terughoudend met wat niet of minder past
- we blijven onze rol als gemeente ontwikkelen, zodat we snel kunnen inspelen op wat verandert en nodig is.

GEMEENTE **Hardinxveld- Giessendam**

Samenspel

Hardinxveld-Giessendam kiest in de Omgevingsvisie voor 'verdere versterking van onze positie in de (Smart Delta) Drechtsteden.' 'De regio' is dus niet iets dat buiten Hardinxveld-Giessendam staat. We maken er volwaardig deel van uit en geven er mede vorm aan. We benutten de kracht van samenwerking. Niet alleen met de Drechtsteden, ook met gemeenten in de Alblasserwaard en daarbuiten.

Voor meer grootschalige voorzieningen op het vlak van cultuur, winkels en horeca maken inwoners bijvoorbeeld gebruik van mogelijkheden in de regio. Hardinxveld-Giessendam blijft daarom structureel in dialoog met partnergemeenten over gezamenlijke kansen, onder meer als het gaat over woningbouw en mobiliteit.

Onze partners mogen andersom ook op ons rekenen. Met kennis, capaciteit en financiële inzet bij uiteenlopende thema's, denk aan economie, bouwen, wonen, infrastructuur of mobiliteit.

De maritieme sector vormt ook in 2050 de economische en innovatieve kracht met hoogwaardige, specialistische kennis in het gebied tussen de Rotterdamse havens en Gorinchem. Hardinxveld-Giessendam wil daarin een scharnierfunctie vervullen als verbindende schakel tussen bedrijven en organisaties in de Drechtsteden, Alblasserwaard en de bredere regio.

Onze ligging op het snijvlak van landelijke gebied en het stedelijk netwerk biedt daarbij een strategisch voordeel: onze hechte gemeenschap met een eigen cultuur, agrarische, landelijke en recreatieve karakter, ondernemerszin en arbeidsethos kunnen we verbinden met de (maritiem georiënteerde) bedrijvigheid in de regio.

De fundamenteën van de scharnierfunctie zijn aanwezig. Die functie willen we gaandeweg zowel economisch als bestuurlijk en ambtelijk verder versterken. Door bruggen te slaan tussen partnergemeenten, bedrijven en netwerken. Door te investeren in onze ambtelijke en bestuurlijke organisatie. En door te investeren in de samenwerking met onze burens en andere partners. In formele en informele verbanden zoeken we samenwerking op, onder meer voor de uitwisseling van kennis en personeel. We brengen partijen bijeen, delen kennis en benutten schaalvoordelen, zonder onze eigen identiteit te verliezen.

Concreet uit samenwerking met buurgemeenten zich vooral in thema's als woningbouw, duurzaamheid en gebiedsontwikkeling. Ook sluiten we aan bij bredere netwerken om ondernemers te verbinden met toeleveranciers, arbeidskrachten en onderwijsinstellingen.

Bij alle samenwerkingsinitiatieven wegen we kosten en baten, schaalvoordelen, regievoering en de menselijke maat af. We werken opgavegericht en bepalen bij elk initiatief met welke partner(s) vanuit wederkerigheid de beste resultaten haalbaar zijn.

In de kern:

- we versterken onze scharnierfunctie door partners in stedelijk en landelijk gebied samen te brengen en samenwerking te stimuleren op beleidsterreinen als economie, wonen, mobiliteit en duurzaamheid.
- we kiezen per opgave de passende partner(s) en de best passende schaal en op basis van wederkerigheid.
- we investeren in organisatiekracht, slimme kennisdeling en duurzame samenwerking met partners.